

Apostolatul laic

Cuvântarea P. Sf. Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa ținută în 5 Martie 1933 în sala teatrului național din Cluj cu prilejul organizării Frației ortodoxe române.

*Inalt Preasfințiți Părinți!
Prea Sfințiți Părinți!
Frați Ortodocși Români!*

Puterea primăvăratică a credinței noastre strămoșești fășnește astăzi din sufletele noastre. Se revelează în noi taina unei veșnice înfloriri chiar acum, când mințile cele mai înălțate ale lumii de azi sunt adormite de somnul necredinței și indiferentismului.

Mulțumim-Ți Doamne, că în toiul iernei nu numai fizice, dar și spirituale a lumii de azi, ai făcut să sune goarna mobilizării ortodoxe românești, pentruca fiii Bisericii noastre strămoșești cu avânt cuceritor să părăsească amorțirea, toropeala și încremenirea și să-Ți slujască Ție!

Mie mi se pare ca și cum mișcarea creștinilor mireni ar imita viața activă a naturii.

Soarele încălzește și luminează până la raza lui cea mai de pe urmă, stelele luminează în întunecul nopții, pomul se silește ca să rodească, floarea înflorește răspândind miros plăcut, iar priveghetoarea cântă cântecul ce i-l-a dat Dumnezeu!!

Dacă natura neînsuflețită lucrează și dacă viața naturii ia diferite înfățișări, după condițiile date fiecărei viețuitoare, cu atât mai mult trebuie să lucreze omul ca ființă spirituală. Cea mai caracteristică însușire a ființei spirituale este activitatea și când creștinul ca ființă spirituală zice: „Și ne iartă nouă greșalele noastre”, recunoaște că Dumnezeu i-a dat omului răspun-

dere pentru faptele sale! Numai munca proprie face pe om să vadă valoarea îndreptățirii sale și a curățeniei sale! Numai sânguinciosul știe cât de puțin poate omul singur, iar leneșul cere cu îndrăzneală egoistă. Leneșul cere darul lui Dumnezeu pe un ton poruncitor, ba nici nu recunoaște darul lui Dumnezeu.

Cunoscând acest adevăr, cu mintea oamenilor luminați să recunoaștem că Dumnezeu ni-a dat și puterea ca darul său să-l transformăm în vrednicie personală, făcându-ne vrednici de harul divin. Să conlucrăm cu harul divin cu toată puterea, căci în munca și jerfa noastră se reoglindeste prețul ce-l dăm darurilor divine.

Apelul la conlucrare cu harul divin l-a făcut însuș Mântuitorul. S'au doar nu ne aducem aminte de fecioarele neînțelepte că mergând după untdelemn au întârziat și au zis: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă? Nu auzim oare cuvintele Domnului: adevăr grăiesc vouă nu vă cunosc pe voi. Drept aceea, priveghiați că nu știți ziua, nici ceasul, când vine fiul omului” (Mat. 25 v. 12—13). Frații mei, oare parabola cu iconomul necredincios nu ne aduce aminte că Mântuitorul ni-a făcut făuritorii propriei noastre fericiri? Nu ne dăm seama că libertatea și răspunderea personală, ce le avem, îndeamnă voința noastră spre viață și transformă în forțe orice slăbiciune?!

Hristoase Dumnezeule, noi știm că dela cântările corurilor cerești până la freamătul frunzelor din codru, până la căderea picăturilor de rouă, totul este lucrul mânilor tale! Și cântecul ciocârliei și al priveghetoarei, dar precum soarele încălzește pământul, dar și noi trebuie să-l lucrăm, așa trebuie să conlucrăm cu harul divin. Tu Doamne, ne-ai învățat să zicem: „slugi netrebnice suntem, ce eram datori să facem am făcut (Luca 17 v. 10), dar ne-ai mai învățat să fim desăvârșiți și ni-ai zis: „Nu tot cel ce-mi zice Mie Doamne, Doamne,

va intra intru împărăția ceriurilor, ci care face voința Tatălui meu celui din ceriuri (Mat. 7 v. 21).

Precum orbului dela lacul Siloamului i-ai uns ochii cu tină, dar l-ai trimis să se spele, așa ne ceri și noaună muncă, mobilizarea forțelor, ca prin aceasta să cunoaștem bogăția darurilor tale. Ca să ajungem la liniștea vieții spirituale adevărate, unde încetează lupta nesigură, unde găsim biruința sigură și statornică, și pușina noastră sfortjare o ceri Doamne, și ce nu vom da oare, ca să ajungem la cea sigură biruință??

Conlucrarea cu darul divin și cu biserica se face în vederea mântuirii sufletelor: care este cea mai însemnată chemare în viață: „*divinorum operum divinissimum*“.

Problema mântuirii sufletului este mai întâi datorია preoșimii, dela preoșime cerând Dumnezeu mai întâi sângele celor ce vor fi pierduși. Dar însuș Mântuitorul zice nu numai preoșilor, ci tuturor oamenilor: „adevăr grăiesc vouă, întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, mie nu mi-ați făcut“ (Mat. 25 v: 45).

Deja Psalmistul David se gândea că are datorია să se cugete și la păcatele altora, zicând: „*Invăța-voiu pe cei fărădelege căile tale și cei necredincioși la tine se vor întoarce*“ (Ps. 50), iar sfântul apostol Pavel zice: „Purtați sarcina unul altuia“ (Galat. 6). Sfântul apostol Petru zice: despre chemarea tuturor creștinilor: „Voi sunteți seminție aleasă, preoșie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de D-zeu, ca să vestiți în lume bunătățile celui ce v'a chemat din întuneric la lumina sa cea minunată“ (I. Petru 2 v. 9).

Este limpede deci că fiecare creștin trebuie să aibe o purtare aleasă, să se jertfească precum preotul jertfește la Altar, să-și poruncească voinței precum un împărat poruncește. Prin viața sa deci creștinul într'un înțeles mai larg este ca un preot, ca un împărat. Fiecare creștin laic este membru al trupului spiritual al Domnului, al Bisericii. În calitatea aceasta și laicul se roagă să vină darul Duhului sfânt asupra darurilor aduse, și laicul jertfește împreună cu preotul la sf. Liturghie.

Laicii cari își dau seama de adevărurile acestea sunt a se considera ca apostoli laici în măsura, în care se îngrijesc și de sufletele altora, sprijinind munca preoșilor. Preotul sfințește pe om dar un laic aduce pe unul s'au mai mulți laici ca să fie sfințiți și îndrumați de preot.

Se cere clerului să fie călăuză, inspirator și animator în împrejurări grele, când oamenii

sunt îngrijorați ce va urma după dispariția energiiilor necesare civilizației tehnice, dar sunt indiferenți față de factorii echilibrului sufletesc și al senzibilității morale a neamului.

Se cere ca preoșimea să ducă pe căile adevărului pe oameni, într'un timp, când toate sfortjările omenești au caracter de provizorat și nimic nu este durabil decât prin credința în veșnicie!! Ei bine, în asemenea împrejurări avem nevoie imperioasă de apostolatul laicilor! Cu atât mai vartos avem nevoie de apostolatul acesta, cu cât preotul nu are toate competențele în orice domeniu, iar ministerul saccerdotal îi consumă cea mai mare parte a timpului.

Ne vom folosi de câteva exemple, ca să arătăm și mai bine ce este apostolatul laic.

O caravană trecea odată printr'un deșert. Călătorii dela o vreme nu mai putură merge, căci vântul puternic a astupat calea cu nisipul pustiei. Călătorii au rătăcit, ba și apa li-s'a terminat. Unul câte unul s'au lăsat jos și în cele din urmă numai conducătorul mai rămăsese. Acesta zări nu departe câțiva palmieri (arbori din Africa) și plin de bucurie strigă „apă“!... apă! Dragostea de aproapele a învins oboseala, târându-se se întoarce la cel care căzuse mai pe urmă și îi spune vestea cea bună. Acesta la rândul lui se târi la cel din urma lui și acesta iarăș la cel ce rămăsese după el, până când știrea despre apa cea bună ajunse până la cel care căzuse mai întâi de oboseală.

Vedeți, un asemenea vestiitor poate fi oricare creștin laic. El știe că în cutare biserică se slujește și se predică frumos. Spune acest lucru și altora, înduplecându-i să meargă la acea biserică.

Sau altă întâmplare. În timpul izbucnirii revoluției rusești, poporul bun și credincios se refugiase în biserici de urgia bolșevică. Preoșii și episcopii cu mâinile spre cer se rugau, ca urgia să înceteze. Preoșii și episcopii oboseau și ne mai putând ține mâinile întinse, spre rugăciune, veneau credincioșii pe rând și sprijineau mâinile preoșilor, cari se rugau mai departe. Precum credincioșii simpli țineau mâinile preoșilor și le sprijineau, așa ne pot laicii sprijini pe noi. Când preotul nu mai poate preda religia, fiind bolnav, laicul îi ține locul, când preotul nu cunoaște pe vrășmașii bisericii, laicul credincios îi poate arăta pe acei vrășmași.

Mai bine vom înțelege datorია laicilor de a conlucra cu biserica, dacă le aducem aminte că creștinii sunt templul spiritual al lui Dumnezeu. (I. Cor 3 v. 16). Precum într'un edificiu fiecare cărămidă își are rostul ei, așa în edificiu spiritual fiecare creștin. Deci nelucra-

rea, pasivitatea nu este îngăduită unui creștin.

Când renumitul compozitor Brahms conducea o compoziție minunată, unul din flautiști cugetase: Flautul meu nu se aude, deci nu mai cânt. Și s'a oprit. Dar compozitorul a simțit că din armonia generală lipsea un flaut. Și făcându-l atent pe flautist, acesta a reînceput să cânte și el. Așa e de necesară contribuția fie-rării creștin în împărăția lui Dumnezeu ca și contribuția aceluia flautist în armonia muzicală. Un caz clasic de apostolat laic găsim la Ioan Gură de Aur, care chiamă și pe laici să ajute la convertirea Evreilor:

„Vă conjur: ieșind dela această adunare, puneți-vă fără zăbavă în urmărirea acestui vânat. Fiecare din voi să-mi aducă aici, câte unul din acești bolnavi.

Dar, să ne închipuim că aceștia n'ar fi așa de numeroși. Uniți-vă atunci, doi sau trei, zece și chiar douăzeci, pentru a-mi aduce unul. Eu, văzând pescuitul abundent în mrejele voastre, vă voi pregăti o răsplată prețioasă. Dacă aș vedea împlinite sfaturile pe cari vi-le dau astăzi, m'aș ocupa cu mai multă râvnă de vindecarea acestor nenorociți, iar odată cu ei și voi ați culege mari folease.

Nici o clipă de întârziere deci: femeile să se ostenească a câștiga pe femei, bărbații pe bărbați, sclavii pe sclavi, cei liberi pe cei liberi, copiii pe copii, toți într'un cuvânt, puneți-vă cu zor în căutarea acestor nefericiți și veniți la întrunirea noastră viitoare pentru a primi aici laudele noastre și mai ales pentru a lua răsplata bogată a lui Dumnezeu, care e cu mult superioară stăruințelor și puterilor noastre". (Primul Discurs contra Evreilor).

Creștinii noștri laici pot pregăti terenul apostolatului preoțesc și pot apăra rezultatele date de apostolatul preoțesc. Căci aceasta este pe scurt ființa apostolatului laic: să pregătească terenul apostolatului preoțesc și să apere rezultatele bune ale muncii preotului.

Astfel noi preconizăm pe scurt unele din contribuțiile pe cari biserica le poate aștepta dela apostolatul laic:

1. Creștinii cei buni să ne aducă la biserică pe cei indiferenți, ca să-i putem povățui și sfinți.

2. Să asculte predici și să le laude în societate, ca și creștinii nepăsători să meargă să le asculte.

3. Pe cei primejdioși să ni-i descoperiți, ca să putem lupta împotriva lor.

4. Să catehizeze cu râvnă unde preoții ar fi împiedecați.

5. Învățătorii și profesorii să laude în școli sublimitatea chemării preoțești, îndemnând și pe intelectuali să-și dea la preoție pe fiii lor.

6. Intelectualii să țină conferințe în cadrul societăților bisericești, lămurind diferite probleme și preconizând rezolvirea în senz religios-moral;

7. În materie apologetică ei pot combate ignoranța și reavoința, indiferentismul și curentele subversive.

8. Pe calea presei să apere adevărurile creștine și să ia apărarea preoților buni și conștiinți de datoria lor.

9. Să ia parte în comitete pentru construire de biserici, pentru înfrumusețarea bisericilor și a cimitirelor.

10. Să facă parte activă din comitete misionare și comitete de ocrotire a săracilor.

11. În loc să critice pe preoți să pornească acțiune pentru zidiri de case parohiale.

12. Să se înscrie în corurile bisericești.

13. Parohiile au nevoie de creștini laici, cari să ducă în familie veștile despre evenimentele din parohie, iar parohia are nevoie de laici, cari să aducă la cunoștința parohiei cazurile de boală și alte întâmplări, spre care scop parohiile se vor împărți în sectoare și pe străzi.

14. Laicii se vor spovedi și cumineca cât mai des, ca prin aceasta și alții să se îndemne a se împărtăși cu sfințele taine.

15. Să participe în măsură mai mare la sfințiri de biserici, la serbarea hramului, la procesiuni religioase, la serbări naționale etc.

16. Creștinii, cari sunt deputați, senatori sau slujbași de stat, să reprezinte și interesele religioase-morale ale poporului, apărând și ei prestigiul clerului și al bisericei.

17. Pe terenul educației sociale a poporului laicii pot ține conferințe despre problema familiei, educația pruncilor, gospodărie, economie, igiena locuințelor etc.

18. Laicii pot lupta sub steagul crucii împotriva plăgilor sociale, contra alcoolismului, grupând pe muncitori în reuniuni creștine etc.

Acestea și alte probleme dacă se vor rezolvi, vor umple de nădejde sufletul nostru.

Fraților!

Pentru nădejde e făcut omul pe pământul acesta și nici nu are altă avere decât nădejdea, dar precum curcubeul nu poate fi ajuns, nici nădejdea nu poate fi deplin ajunsă. Mai ales că oamenii nu prea sunt dispuși să părăsească drumurile vechi și biruind nepăsarea și indiferentismul, să pornească spre realitatea faptelor, smulse din adâncul teoriilor și posibili-

tăților. Dumnezeu nostru ni-a sporit acum nădejdea că intelectualii nu vor uita de biserica ortodoxă, care a spiritualizat sufletul neamului nostru. Nu uitați fraților de satele și preoții din Ardeal, cari în biserică și prin Biserică au trăit o viață proprie și politică românească. Gândiți-vă la rolul cel mare al episcopilor înființate în Ardeal, de Radu Cel Mare și Ștefan Cel Mare. Gândiți-vă că bisericile și mănăstirile zidite de Matei Basarab, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu erau solii ale unității naționale, iar cărțile de slujbă erau exprimarea unității limbii și deci a sufletului românesc!!!

Dacă Mihai Viteazul a înțeles rostul unității neamului prin biserică, azi, când avem patriarh, patru mitropoliți și 13 episcopi, credem că rostul Bisericii a încetat? Să nu fie!!!

Azi goarna mobilizării ortodoxe ne cheamă să părăsim pragul religiozității restrânse, activând în afară, ca emanație a unei profunde necesități sufletești. Vrem ca simțămintele religioase să fie manifestate, în viața particulară și publică, vrem ca biserica să fie apărută și reșezată la rolul ei voevodal de odinioară spre a putea lupta împotriva curentelor disolvante și a păstra echilibrul sufletesc al neamului. Spre acest scop apelăm la simțămintele DVoastre. Voim să vedem din faptele DVoastre că vă dați seama de situația în care să găsește biserica noastră, acea biserică despre care în Chemarea pentru înființarea Frăției noastre, se spune că pe pragurile ei a plâns și s'a bucurat neamul românesc. Un profesor din București zicea nu demult. „Nu pot simți, zicea el, că am un sentiment religios profund, decât când mă duc în satul, unde m'am născut și când mă rog în biserică în care am fost botezat. Când știu, că lângă biserică din satul meu sunt îngropați strămoșii, părinții și frații mei, înțeleg că numai aceia este biserica, în care pot să mă rog. Pentruca să am viziunea Patimilor Domnului, în Săptămâna mare, trebuie să mă duc în acea biserică, unde, când eram copil, vedeam pe preotul bătrân, ieșind cu crucea în spinare, și simțiam atunci că el este în locul lui Christos*.

Icoana bisericii din satul copilăriei să vă fie arătarea tainică a muncii viitoare. Și să nu uitați că glasul rațiunii, al sfintei Scripturi și al neamului se intensifică prin pilda atâtor apostoli laici, cari au luptat pentru cauza lui Hristos și Biserica lui. Sugestivă să vă fie pilda femeilor ucenițe, cari îl ajutau pe Iisus din averile lor (Luca 8 v. 3); La muncă să vă îndemne gestul diaconiței Fibi, care a făcut în

împrejurări grele drumul dela Corint până la Roma, ducând cu sine epistola sf. apostol Pavel către Romani! Climent, Evodia, Eutihe, Achila și Priscila, Andernic, Ruf și Onisim de pe vremea lui Pavel să vă îndemne a face ceea ce făceau primii creștini, răspândind Evanghelia în conversațiile lor zilnice, la lucru, în for, în piață, cu timp și fără timp.

Auziți goarna lui David: Invăța-voiu pe cei fărădelege căile Tale. Să-i învățăm și noi! Auziți trâmbița lui Pavel către Galateni: Purtați sarcina unul altuia, să o purtăm și noi!! Auziți pocnetele bicelor primite de mitropolitul martir Ilie Iorest, pentru că era ortodox și era trimis în Ardeal de domnitorul Vasile Lupu! Auziți ce zice către tronul din Viena țăranul Nicolae Oprea din Săliște pe la anul 1760: „Pentru credința strămoșilor noștri suntem gata a suferi și mucenicie sau izgonire din această împărăție dar legea nu o vom părăsi!!! Auziți loviturile de sabie date de păgâni marelui Domnitor Constantin Brâncoveanu, dus numai în cămașe la locul de osândă și într'o năframă fiind aduse osămintele lui în Țara Românească. — Și dacă toate aceste glasuri nu vor fi destul de puternice ca să vă îndemne la muncă, atunci auziți mai presus de toate glasul Mântuitorului, Care vă zice: „Veniți după Mine....“ Veniți la luptă pentru biruință la cununa mării — Amin.

Frăția Ortodoxă Română

Grandioasa manifestație ortodoxă națională dela Cluj.

Ziua 5 Martie, Dumineca Ortodoxiei din anul acesta, va forma un nou punct de orientare în viața Bisericii noastre, căci în aceasta zi s'a înființat în capitala Ardealului asociația tuturor românilor mireni de legea românească din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. La Cluj a fost în Dumineca ortodoxiei un puternic torent al sufletelor biciuite de frământările timpurilor grele prin care trece întreaga omenime.

În Dumineca ortodoxiei s'a dovedit la Cluj, că Biserica noastră ortodoxă este, pentru poporul român, singura forță sub al cărei scut își poate găsi echilibrul sufletesc.

Când în sala vastă a teatrului național s'a ridicat cortina și pe bină a apărut înaintea imensului public tabloul măreț al prelaților

noștri, în frunte cu I. P. S. Sa Patriarhul țării, înconjurați de arhierii, arhimandriții, și de o cunună de intelectuali selecți, sufletele s'au ridicat la un extrem de fericire, ce nu se poate scrie. Ropotele de aplauze și ovațiunile nesfârșite nu mai conteneau, dar am văzut și pe mulți plângând de bucurie. Așa că înființarea „Frăției Ortodoxe Române” o considerăm ca un eveniment de cea mai covârșitoare însemnătate, pentru dezvoltarea și prosperarea Bisericii și neamului nostru din Ardeal.

Sosirea înalților ierarhi și a diferiților oaspeți a început încă de vineri seara, P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a sosit în Cluj. Vineri seara cu rapidul dinspre Teiuș, însoțit de I. P. C. Sa Arhimandritul Morușca, protopopul Stana și preotul Pârvu. Sâmbăta au mai sosit din Arad, peste Oradea, consilierul eparhial Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. Iustin Marșieu fost prefect, Iosif Moldovan fost inspector al învățământului, Vintilă Popescu, profesor la Academia teologică, M. Mircea administratorul Spitalului județean, advocații Dr. Raicu, Dr. Velițiu, Dr. Drincu, C. Popa consilier la oraș, Dr. Pescar prim medic la Spitalul județean și alți intelectuali.

Sâmbătă seara cu acceleratul de București a sosit I. P. S. Sa Patriarhul Miron, însoțit de P. S. Sa arhierul T. Simeirea, arhimandritul Scriban și alți preoți. Tot seara a sosit P. S. Episcopul Ciorogariu dela Oradea, însoțit de P. S. Sa Arhierul Mager, Arhim. Dr. Lazarescu și consilierul Evuțian. Duminică dimineața a sosit I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, însoțit de P. S. Sa Arhierul Vasile, consilierii Proca și Nistor precum și alți protopopi, preoți și intelectuali.

Sâmbătă seara s'a oficiat vecernia la ambele biserici ortodoxe din Cluj. La biserica din deal a servit Arhimandritul Morușcă cu asistență de preoți, fiind de față P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie și public mult. La biserica Sf. Nicolae a servit Arhimandritul Lazarescu, asistat de mai mulți preoți. La fine ambii arhimandriți au rostit câte-o predică impresionantă.

Duminică dimineața la ora 8.30 s'a oficiat sf. liturghie în ambele biserici. La biserica S. Nicolae a servit P. S. Sa Arhierul Mager cu asistență de preoți, iar la cea din deal P. S. Sa Arhierul Stan, tot cu mare asistență de preoți. La biserica sf. Nicolae a participat I. P. S. Sa patriarhul Miron cu P. P. S. S. Lor Episcopii Ciorogariu și Ivan și mult public, din care nici a 4-a parte n'a încăput în biserică. La biserica din deal I. P. S. Sa Mitro-

politul Nicolae, cu P. P. S. S. Lor Episcopi Grigorie ai Aradului și Ioan al armatei. Nici aici n'a încăput în sf. biserică numai o mică parte din publicul imens. În fiecare biserică a predicat convingător despre însemnătatea zilei P. S. Sa arhierul care a pontificat.

La orele 10 a. m. a avut loc deschiderea adunării generale de constituire a asociației „Frăția ortodoxă română” în sala teatrului Național.

În jurul mesei președințiale au luat loc: I. P. S. Patriarhul Miron Cristia, având la dreapta pe I. P. S. mitropolitul Nicolae Bălan și episcopul Ivan al Clujului, iar la stânga pe P. S. Lor episcopii Roman Ciorogariu și Grigorie Comșa. Pe estrada din fundul scenei erau: P. S. S. episcopul Ioan Stroia al armatei, P. S. S. Andrei Crișanu, dr. Vasile Stan, Tit Simeirea, arhimandriții Morușca, Lazarescu, Scriban, profesorii universitari: dr. Ioan Lupăș, Gh. Bogdan Duică, Nichifor Crainic, Popescu Voitești, Silviu Dragomir, Victor Stanciu, Valer Moldovan, Oțoiu, dr. Aurel Vlad, fost ministru, prof. univ., dr. Victor Papilian, Sabin Cioranu și alți intelectuali.

Sala Teatrului Național a fost ocupată până la ultimul loc disponibil de un public extrem de numeros, compus din profesori, avocați, medici, ingineri, comercianți, meseriași și studenți.

Înainte de deschiderea adunării corul episcopiei, sub conducerea d-lui prof. A. Bena directorul conservatorului, intonează un frumos imn religios.

După aceasta ia cuvântul P. S. S. episcopul Nicolae Ivan, care rostește următoarea cuvântare:

„Mare și nespasă este bucuria mea, de a putea deschide astăzi în numele comitetului de inițiativă această strălucită adunare generală, a românilor ortodoci din metropolia de dincoace de Carpați.

„Bucuria aceasta este cu atât mai mare, când îmi reamintesc, că praznicul zilei de azi se desfășură pe pământul istoric al Eparhiei Vadului, sfințit prin jertfele pentru creștinătate și neam, aduse de nemuritorii Volvozi Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Devotați cu tot sufletul nostru tradițiilor sfinte moștenite dela ei, ne-am întrunit astăzi aici în număr impresionant pentru a afirma din nou, în forme trainice, hotărârea noastră de a fi acum și totdeauna luptători entuziaști ai ortodoxiei românești.

„Și dacă în hotărârea aceasta trăiește instinctul istoric al continuității noastre religioase, care nu ne îngăduie să renegăm cel mai scump patrimoniu sufletească al generațiilor apuse, apoi nu e mai puțin adevărat, că ceea ce ne împinge la o luptă nouă sub semnul Crucii, sunt primejdiiile reale ce-și flutură aripile negre, peste pământul statului național întregit.

„Din cele dintâi clipe ale înfăptuirii unității naționale, dușmani interni și externi s'au așezat la pândă, spre a sdruncina prin acțiuni ascunse sau fățișe

patria scumpă, pe care neamul nostru isbuti să o realizeze după veacuri de suferințe și sângerări fără nume.

„Evenimentele triste, dar mult grăitoare din zilele din urmă ni-au dovedit tuturor, că în jurul nostru roiesc vrășmășii neîmbănzite, conspirații întunecate și la răspântii fulgeră disordinea comunistă.

„Țara este serios amenințată, o vom lăsa să se dărâme?

„Nu — niciodată nu!

„Bărbații noștri de stat, cari au răspunderea conducerii, am văzut cu satisfacție, că sunt la postul lor de veghe.

„Biserica noastră este cea dintâiu, care, deplin contopită cu viața și idealurile statului, solicită cinstea de a contribui prin forțele ei numerice și morale la împlinirea marilor porunci dictate de gravitatea ceasului de față.

„Biserica la rândul ei are convingerea, că enormele dificultăți pot fi stăpânite și biruite de acea energie minunată a sufletului omenească care este credința religioasă.

„Trecutul cu învățămintele lui, prezentul cu durerile lui, ne deschide ochii să înțelegem că cele mai perfecte și îndrăznețe formule omenești sunt neputincioase, dacă societatea este lipsită de rezonanța sufletească a credinței, ce mută și munții din loc.

„Credința, însă, nu este o creațiune omenească, ci un dar neprețuit al cerului, adus pe pământ prin Iisus Mântuitorul lumii. „Fără mine nu puteți nimic“, spunea El în o zi ucenicilor săi.

„Și câte State nu s'au prăbușit fără urmă, în cursul veacurilor, ca să vedem în schimb supraviețuind victorioasă și tot mai puternică împărăția Lui, concretizată în instituția divină a bisericii.

„Ea, — biserica, n'a conceput acțiune omenească, fără a se inspira din izvoarele eterne ale doctrinei Dumnezeiești.

„De acela zicem și astăzi: „Mântuirea din suferințele de astăzi, nu este cu puțință decât prin Hristos, iar Hristos trăiește în sine prin Biserica Lui.

„A întări această biserică, înseamnă a întări statul pe temelii puse de Mântuitorul lumii. Credința ortodoxă însă este suprema soluție spirituală, ce poate aduce vindecare a durerilor, de cari pătimește astăzi neamul românesc.

„Hristos în familie și în largul vieții publice, — este solia închegării noastre naționale.

„Să ne apropiem deci de altare în umilință și rugăciune, să ne împărtășim cât mai des cu trupul și sângele Domnului, să adâncim Sfânta scriptură, de unde să învățăm iubirea, adevărul și dreptatea, numai aceste ne vor da suflet nou prin care să înolm Țara inimilor noastre.

„Să ne facem ostași ai lui Iisus, ca să putem deveni restauratorii morali ai vieții noastre naționale.

„Intellectualitatea Metropoliei noastre, în frunte cu cărturarul dela Cluj, a dat semnalul mobilizării sufletesti, ca aici să deie viață organizației puternice, sortită să contribuie la biruința ortodoxiei pentru Mântuirea Statului. Ce gând înălțător și sfânt.

„El vine ca o întrupare a îndemnului biblic pus în graul apostolului Petru: „Și voi înșivă clădiți-vă, ca niște pietrii vii, în casa duhovnicească, ca să aduceți jertfe spirituale plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos (I. Petru 2.5).

„Casă duhovnicească vrem să clădim astăzi, nu din pietre fără glas, ci din suflete încălzite pentru credința noastră, ca să urmărim pilda acelor eroi și mucenici, cari fac pentru toate timpurile mândria bisericii ortodoxe din Ardeal.

„Această mare hotărâre o luăm în anul, când creștinătatea prăznuiește 1900 de ani dela strălucita înviere și înălțare a Domnului.

„Puterea Duhului Sfânt, care a plinit atunci peste apostoli, să se coboare și aici în mijlocul nostru, întărindu-ne pașii spre o viață creștină.

„Din partea mea, ca episcop al locului, simt cea mai mare fericire sufletească în această zi istorică, în fața acțiunii de mărire, pentru refacerea spirituală a neamului nostru.

„Incheiu, plin de încredere, cu cuvintele Mântuitorului: „Îndrăzniți, eu am biruit lumea“.

P. S. Sa da apoi cuvântul d-lui prof. Nicolae Bogdan, care face următoarele propuneri pentru consiliul asociației.

Președinte: prof. dr. Ioan Lupăș, vice-președini: prof. Gh. Bogdan Duică, reprezentantul eparhiei Cluj, dr. N. Zigre, reprezentantul eparhiei Oradea, dr. Iustin Marșeu, reprezentantul eparhiei Arad, dr. N. Colan, reprezentantul mitropoliei Sibiu, d. Pavel Liuba, reprezentantul episcopiei Caransebeș.

Censori: prof. V. Stanciu, dr. Iacob, dr. Borcea și Ascaniu Crișan.

D. prof. IOAN LUPAȘ, mulțumind pentru cinstea ce i s'a făcut, spune că adunarea măreață de azi îi face să se înapoleze cu gândul la un congres din anul 1570, numit congresul biblic, convocat de vlădicul Pavel pentru a determina preoțimea română ortodoxă să cumpere cărți religioase. Importanța adunării generale de azi nu este mai redusă decât a aceluia congres istoric.

Organizația bisericească nu este o chestiune personală, care nu interesează decât lumea preoțească. Ea interesează întreaga lume românească de toate categoriile sociale.

Astăzi lumea e obicinuită a se întreba îngrijorată, ce se va întâmpla, când bogățiile materiale ale lumii vor seca, dar nu se întreabă nimeni ce se întâmplă când vor seca izvoarele de bogății sufletești ale omeniilor, care totuși este un pericol neasemănat mai mare. Salută adunarea și îi urează spor la muncă.

Telegramele către M. S. Regele și Ministrul Cultelor.

Di dr. N. METEȘ, citește următoarele telegrame:

MAJESTAȚII SALE REGELUI
CAROL,

BUCUREȘTI

Intellectualii mireni din mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, întruniți la Cluj în adunarea generală de constituire a societății Frăția Ortodoxă Română, aduc celui dintâi Rege ortodox al României, simbolului și garanției unității noastre naționale, omagiile neclintitului lor devotament și a hotărârii de luptă în serviciul tronului și alterului străbun al Patriei întregite.

Preș. adunării, prof. Ioan Lupăș.

D-lui DIMITRIE GUSTI
Ministrul Cultelor,

BUCUREȘTI

Dela adunarea de constituire a societății „Frăția Ortodoxă Română” vă rugăm să primiți încredințarea distinsei considerațiunii și asigurarea străduinței noastre de colaborare armonică cu toate societățile culturale din cuprinsul țării.

Președintele adunării
Prof. Ioan Lupăș

Apoi I. P. S. Sa Patriarhul Miron rostește următoarea cuvântare:

Prea Sfințiți Ierarhi, prea cucernici Preoți și iubiți credincioși,

Duminica ortodoxiei este o sărbătoare instituită de biserică pentru a prăznui biruința cultului icoanelor sfinte în contra celor ce au luptat cu toate mijloacele pentru scoaterea lor din uzul nostru ritual, precum și din casele credincioșilor, nevoind a recunoaște, că icoanele sunt cele mai intuitive mijloace întru a ne reaminti mărețele pilde de învățătură creștină, de fapte strălucite și neasemănate jertfe pentru idealul creștin, ale acelor persoane sfinte, pe cari le reprezintă în chip văzut. Dar Duminica „ortodoxiei” ne impune nouă tuturor o îndatorire mult mai generală, anume: de a ne încorda toate puterile, ca nu numai — cultul Sf. icoane, ci nici o „iotă sau o cirtă” să se piardă din întreg cuprinsul credinței noastre drept măritoare, așa cum o mărturisește biserică noastră ortodoxă și precum am moștenit-o noi dela înaintașii cari ne-au apărat-o în cursul veacurilor cu mari și grele jertfe și ne-au păstrat-o în toată curățenia ei originală apostolică, ca pe cea mai scumpă comară a sufletului nostru și a vieții poporului nostru, care a dat nenumărate pilde în trecut, că o și iubește mai mult decât însăși viața sa.

Intru îndeplinirea acestei îndatoriri biserică și organele ei întâmpină azi mari greutăți; ba prospec-

tele din viitor amenință a deveni tot mai întunecate. Viforul curentelor atee și necreștine usucă în multe suflete foarea credinței de odinioară.

Chiar în vecinătatea noastră am văzut reînvind cu toată forța cruzimile prigoanelor contra creștinilor ca și în primele veacuri ale erei creștine. Nu numai în jurul nostru, ci — durere — chiar și în țara noastră se ivesc tot mai des semnificative simptome de asemenea anarhice porniri, cu scopul îndoit de a surpa biserică lui Hristos și de-a distruge ordinea de stat, întronând tirania plină de cruzimi în locul orânduieilor democratice, ce evoluează tocmai în direcția de-a face dreptate tuturor și de-a armoniza interesele diferitelor clase sociale, cari în mod firesc alcătuiesc o țară și un neam, ca fiecare — după aptitudni și muncă — să-și asigure un trai mulțumit.

De altă parte, secte — în aparență creștine — conduse de agenți străini de neam și lege, sau de români căzuți în pălângoișul lor, încearcă a atinge unitatea de credință, deci unitatea sufletească a poporului român, unitate creiată tocmai de slujitorii bisericii noastre, căutând a exploata neînțelegerile, ce se ivesc uneori în sânul fiilor aceleiași corporații bisericești și slăbind prin aderenții lor temelii probată a existenței neamului, credința noastră părintească. La aceste se mai adaugă indiferentismul multora față de biserică lor și de interesele ei, cari pe toată linia și în toate zilele sunt avizate la apărarea, ocrotirea, sprijinirea și promovarea lor.

Toate aceste rele trebuie să ne umplă de îngrijorare.

În fața acestor primejdii toți filii buni ai bisericii noastre trebuie să fie vigilenți asupra trebuințelor vitale ale bisericii lor, să se încurajeze unii pe alții, să se sfătuiască asupra mijloacelor de alimentare a iubirii către biserică ortodoxă și așezămintele ei, de practicare a învățăturilor ei divine, de întărire a conștiinței ortodoxe, ca să devie cât mai lucrativă, și de intensificare a forțelor, cari să ușureze bisericii plinirea greii și îndoiței sale misiuni în vârtejul atâtor valuri protivnice, de a educa poporul în sens religios, îndreptându-l pe calea virtuților creștine, din cari în mod firesc izvorăsc și virtuțile cetățenești.

În scopul acesta strângerea rândurilor este necesitate imperativă; iar înfrățirea credincioșilor bisericii noastre în gândul lăudabil de-a stăruii „pentru afirmarea principiului creștin ca temelie a vieții noastre de toate zilele — fie publice sau private — însemnează a da bisericii noi forțe sufletești în vastul ei câmp de muncă evanghelică. Astfel biserică va deveni un organism tot mai viu, activ în toate membrele sale constitutive, căci mulțimea fiilor credincioși formează, sub conducerea clerului și a ierarhiei din fruntea sa — biserică Domnului, biserică cea vie, după cuvântul și al apostolului Pavel (I. Cor. III-16), voi sunteți biserică lui, Dumnezeu sălășluiește întru voi”.

Văd ceva foarte firesc în această inițiativă, deoarece biserica ortodoxă română nicăeri n'a suferit în cursul veacurilor trecute mai multe strămătorări, persecuții și nedreptăți ca tocmai în aceste părți ale României; și deci tocmai intelectuali de aci trebuie să fie — și sunt — mai convinși de necesitatea unei asemenea organizări. De altă parte fruntașii mirenii din Ardeal și Banat încă n'au uitat, ce rol important a avut clerul și biserica ajutată de mirenii ei pentru ambele mântuirii ale țiporului român; și este deci mai pătrunsă de rostul însemnat și neînlocuibil al acestei biserici și pentru viitorul poporului nostru.

Sunt plăcut atins de faptul că, glasul de chemare al fruntașilor mirenii de aci, aprobat și binecuvântat de ierarhii săi, a produs un răsunet puternic pretutindena din Carpați până la Tisa și la Dunăre, alergând în așa mare număr cu drag, chiar și în vreme de iarnă, la această grandioasă manifestare creștinească și frățească; spre a pune temelii „Frăției Românilor ortodocși din Ardeal și Banat” în scopul de-a activa pentru aplicarea învățăturilor evanghelice în viața de toate zilele, de-a le apăra de curente potrivnice, cari ne năpădesc din atâtea părți și de-a promova interesele bisericii ortodoxe, atât de indisolubil legată de toate fibrele vieții poporului român și de toată munca lui și de rezultatele ei depe toate țărâmurile.

Și cum intelectuali din aceste părți au întreținut și în trecut cele mai intime legături cu poporul dela țară, fiind aproape toți descendenți din țărani, — nu mă îndoiesc, că activitatea creștină a acestei „Frății de Intelectuali” va prinde rădăcini adânci și în masele largi ale păturilor poporului; va pregăti și cultiva terenul pentru a produce din belșug roadele binecuvântate ale unei vieți creștine pline de iubire pentru tot ce-i nobil și de folos. Neamul și țara vor profita pe urma acestei munci de superioară înțelegere a rosturilor vieții.

Binecuvintez și eu temelii acestei „Frății a Românilor ortodocși”, scopul ei creștinesc și atât de laudabil, dorindu-i cele mai bune succese, ca pilda acestei Asociații să deștepte conștiința ortodoxă a intelectualilor din toată țara și patriarhia română, încât nu peste multă vreme „Frăția Ardeleană” să se generalizeze și să devie „Frăția Românilor ortodocși” din întreaga țară și de pretutindena.

De închelere rog pe Atotputernicul Dumnezeu cu cuvintele Psalmistului (43—3): „Trimite lumina Ta și adevărul Tău, ca să ne conducă”, și prin toate faptele noastre să-Ți putem sluji Ție, acum și pururea.

Amin.

(Urmează la cuvânt I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae, a cărui Admirabilă cuvântare o vom publica în numărul viitor al revistei noastre, ca articol de fond).

P. S. Roman Ciorogariu spune:
Hristos în mijlocul nostru, luminată adunare!
Slăviți pe Domnul împreună cu mine și să înălțăm numele Lui împreună — spre rugăciune.

Mai tânăr am fost și am și îmbătrânit și nu am văzut pe cel drept părăsit.

Văzut-am neamul și biserica strămoșească, sub jug străin... Văzut-am lacrimile de tânguire ale fiilor nimărui... Văzut-am sfortările supra omenești de izbăvire ale celor buni și drepti... Văzut-am și-am simțit și bucuria învierii neamului — împlinitu-s'a toată proorocia.

Toate Tu ni le-ai dat, Doamne!

Ție mă rog și acum, fă Doamne ca virtuțile strămoșești, credința, dragostea și nădejdea să încălzească inimile cele rănite ale multora; să înalțe sufletele tuturor și să deștepte în ei râvna pentru învățăturile cele mântuitoare ale legii noastre strămoșești.

Cela ce din prigonitorul Saul ai făcut pe marele și neîntrecutul Apostol al limbilor, — prin lumina ce ai trimis asupra lui; Cela ce ai luminat pe cei ce au căutat înțelepciunea Ta, — trimite lumina Ta cerească și peste inimile și cugetele drept credincioșilor Tăi.

Trimite binecuvântările cu harul Tău cel sfânt asupra celor întruniți aici. Primește, Doamne, ca o jertfă adusă Ție, munca ce vor să depună pentru neam și lege, întru apărarea și întărirea bisericii drept măritoare, — isvorul de viață al acestei de Dumnezeu binecuvântată țară, care în Ține își pune nădejdea izbăvirii sale de cel rău.

Vremea este a face. Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și dragoste să vă apropiați de potirul din care părinții voștri au băut, Amin.

A urmat apoi la cuvânt P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, care primit cu un entuziasm nemai pomenit, a rostit cu vocea liberă cuvântarea ce-o publicăm în fruntea organului nostru. Și în cursul cuvântării, publicul, electrizat de vorbirea și predarea P. S. Sale, a făcut Episcopului nostru îndelungate ovațiuni.

A urmat la cuvânt dl A. Vlad, f. ministru, care a zis:

Salut cu cea mai mare bucurie ideia intelectualilor din capitala Ardealului, ce a dus la lansarea apelului pentru refacerea morală a neamului nostru.

În zadar vom avea comerț înfloritor și agricultură avansată, în zadar vom avea altfel de bogății, căci toate aceste fără credință nu vor da roade.

Nu este o întâmplare că din capitala Ardealului s'a lansat apelul pentru strângerea rândurilor ortodoxe. Toate acțiunile cari erau menite să aperse credința și viața noastră națională de aici au plecat.

Suntem convinși că numai urmând recomandărilor din acest apel și adăpându-ne la isvorul credinței vom putea să ne apărăm legea și neamul,

Ar fi de dorit ca înfrățirea ortodoxă, căreia i se pune bază azi, să devină o înfrățire națională.

Cred că exprim sentimentele tuturor celor de față, asigurând pe înalții ierarhi că vom fi cu toții alături de P. P. S. S. Lor.

Dl Grigore Popa, spune următoarele:

Dincolo de entuziasmul clipei prezente se profilează pentru mine construcțiile viitoare ale ortodoxiei în marș. Aceste construcții nu se vor putea realiza decât urmând liniile mari ale spiritualității creatoare.

Împlinirea, sentimentul de plenitudine sufletească virtuală, care deosebește orientul de occident, împlică ortodoxia de catolicism, se cere azi actualizată

constituindu-se în axa de convergență și orientare a aspirațiilor obștești.

Devenind din prisosință potențială formă dinamică de manifestare, ortodoxia va putea fixa imperativul câtorva idei cardinale, în jurul cărora să se condenseze nădejdiile de viitor.

Atunci numai va deveni un sprijin neclintit și un îndreptar luminător. Va deveni o orientare de înaltă calitate spirituală, asemănătoare cu meotonismul și neocatolicismul din occident.

În acest caz, poate va însemna o replică demnă și virilă a profețiilor lugubre, a crizelor și tribulațiilor escatologice ce se vântură peste tot. Ghicind înaintea viitorului, numai pe această linie de fapte se va putea realiza noul eon medieval, visat de vizionarul N. Berdiaeff.

Neimitând Ierusalimul luminii pentru Ierusalimu de jos, ortodoxia, consecventă trecutului ei, va însemna un Iliman salvator.

În acest sens, pe planul unei spiritualități creatoare de valori cardinale, tinerimea universitară îmbrățișează vlu gândul frumos al Frăției Ortodoxe Române.

Mai vorbesc studenții Grigore Marcu și Dărăban în numele studenților din Cernăuți și Oradea.

D-l prof. Matei citește mai multe telegrame de adese trimise de: mitropolitul Pimen al Moldovei, episcopul Nichita al Argeșului, Lucian al Romanului, ministru Gusti, Oct. Goga, dr. Ioa Pop, subsecretar de stat, Ion Nistor, prof. univ., Gh. Crișan și adresa Asociației „Andrei Șaguna”, a Clerului.

D-l Ion Lupaș mulțumește înalților ierarhi și participanților la adunare, iar apoi ridică ședința.

Ședința de după amiază

Conform programului, ședința de după masă a adunării a început la orele 4, fiind prezidată de d. prof. Lupaș.

D-l prof. I. Matei, în calitate de raportor, prezintă proiectul de statute, redactat de comitetul de inițiativă.

Acesta — a spus d-l prof. Matei, animat de ideea finală a solidarizării ortodoxe — s'a gândit la strângerea într'un mănunchiu a tuturor elementelor intelectuale ale Bisericii ortodoxe, sub flamura „Forumului”. S'au creat prin statute posibilități de afirmare atât pentru sufletul feminin cât și pentru tineretul academic.

Opera atât de importantă nu putea fi concepută de nimeni, decât în cea mai deplină legătură cu biserica oficială.

Roagă adunarea să renunțe la discuția pe articole și să accepte Statutele în bloc.

D-l prof. Valer Moldovan, citește textul integral al statutelor, care sunt primite cu unanimitate. După aceasta, d. președinte Lupaș declară asociația consti-

tuită, iar I. P. S. Mitropolitul Bălan aduce binecuvântarea Sa adunării.

D-l N. Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu, citește numele membrilor mireni din diferitele eparhii ale Ardealului, ce vor face parte din comitetul de conducere al asociației. Astfel dela Cluj vor face parte d-nii: Sextil Pușcariu, prof. Valer Moldovan, Victor Stanciu, Silviu Dragomir și Ion Matei, dela Oradea, d-nii: Ioan Papp, Pompiliu Dan, Traian Neș, T. Popa, R. Costa; dela Sibiu: Bogdan Duică, Aurel Vlad, Gean, Ion Moșolu, Aron Demian, dela Arad: d. M. Sturza, Ascaniu Crișan, Iustin Marșeu, T. Clobanșu, Cor. Băran, dela Caransebeș: dr. Liuba, Murescu, Evuțian, Corneanu și Dobrin.

În cadrul lucrărilor din această ședință, adunarea a ascultat interesanta conferință a d-lui prof. I. Lupaș, care a tratat despre „Opera culturală și educativă a Bisericii ortodoxe în viața poporului român”.

D-l prof. Bogdan-Duică propune tipărirea conferinței și răspândirea ei. De asemenea cere tipărirea cuvântării I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan și P. P. S. S. Lor Episcopi.

D-l Dr. Ascaniu Crișan dă citire apoi următoarei solii:

Solie

trimisă din Adunarea de constituire a Societății mirenilor »Frăția Ortodoxă Română«, ținută la Cluj în 5 Martie 1933

c â t r e

toți credincioșii Mitropoliei din Ardeal, Banat Crișana și Maramureș

Biserica ortodoxă este mama iubitoare a Neamului românesc. Ea l-a povățuit prin toate încercările și primejdii învioratului trecut istoric pe drumul marilor înfăptuiri și al strălucitelor izbânzi naționale. Ea l-a mângăiat în clipele de restriște, învindu-i nădejdea în biruința dreptății și s'a bucurat împreună cu el în clipele senine ale acestei biruinți.

Devotata purtare de grije a sfintei noastre Biserici ne-a pregătit și unitatea politică, la temelie căreia stau atâtea suferințe și atâtea jertfe curate.

Când această instituție sfântă și-a verificat rostul ziditor și izbăvitor în trecutul vijelios al neamului nostru, nu e decât prea firesc ca și în zilele de cumplite încercări ale prezentului toate nădejdiile înțelepte să fie îndreptate spre scutul divin al aceluiaș așezământ.

Viața noastră particulară și obștească este bântuită de cele mai crude lipsuri și necazuri. Pricina acestora trebuie căutată în păcatele care ne întunecă idealurile, de aceea tămăduirea suferințelor nu poate veni decât prin puterile credinței și moralei propovăduite de Biserica noastră ortodoxă. Mântuitorul nostru

Iisus Hristos este și astăzi marele doftor al sufletelor chinute de povara păcatelor. Evanghelia Lui tămăduitoare și călăuzitoare către împărăția lui Dumnezeu, trebuie sădită zi de zi în sufletele noastre, în familiile noastre, în viața noastră obștească, pentru că numai astfel neamul nostru se va putea înzdrăveni din nou ca să fie gata a înfrunta eroic toate primejdiiile din oricare parte s'ar ivi ele, amenințând așezământul nostru religios și de neam.

Fiindcă Iisus cârmuește și îndreptează cu putere dumnezeiască, nu cu slăbiciune omenească.

Dascălul care se va inspira din iubirea lui Iisus față de cei mici, va zidi sufletul tinerimii cu mai multă dragoste și pricepere; judecătorul, care se va inspira din dragostea lui Hristos, va fi mai drept în judecarea pricinilor omenești; doftorul, care se va inspira din mila lui Hristos, va fi mai devotat în slujba alinării suferințelor; chivernisitorul averii publice cu frica lui Dumnezeu va fi mai cruțător — cu un cuvânt toate mădularele obștii românești, pătrânse de duhul Evanghellei lui Hristos, își vor împlini slujba cu mai multă însufiețire și cu mai mult devotament, spre binele neamului întreg.

Biserica este chemată să așeze Evanghelia Mântuitorului în centrul vieții noastre și cu ajutorul ei să reînsuflețească toate virtuțile neamului. Pentru înfăptuirea acestei opere mărețe însă, puterile și silințele clerului sunt neîndestulătoare. Rezidirea sufletească a neamului reclamă conștiința și devotata împreună lucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre Biserici. Mai ales prin viața lor trăită în duhul evanghellei lui Hristos și cu duhul eroicelor tradiții românești, intelectualii mireni sunt hotărâți a da nației pilda unei ortodoxii pe cât de active pe atât de cuceritoare, reșezând prin ea, în sufletul acestei nații, frica de Dumnezeu și iubirea de oameni, cele două virtuți de căpetenie, în stare să regenereze întreaga noastră viață obștească.

Cine slujește Bisericii dreptmăritoare, slujește neamului și statului român întregit.

Cu aceste gânduri am întemeiat la Cluj în Dumineca ortodoxiei (5 Martie) 1933 Asociația creștină „Frăția Ortodoxă Română” a credincioșilor mireni din cuprinsul Mitropoliei Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, — și cu binecuvântarea înalților noștri ierarhi, pornim lupta acea sfântă a credinței mântuitoare, nădăjduind că bunul Dumnezeu va binecuvânta cu roduri îmbelșugate silințele noastre.

După închiderea adunării din partea d-lui prof. Lupaș, Consiliul general s'a constituit astfel:

Președinte: Sextil Pușcariu, secretar gen.: prof. Ion Mateiu, Casier gen.: Eugen Beșa, director de bancă.

În comitetul de direcție au fost aleși: Sextil Pușcariu, Gh. Bogdan-Dulcă, Victor Stanciu, Ion Mateiu, Silviu Dragomir, Marius Sturza, Pavel Liuba, Dr. Ioan Papp, prof. Valer Moldovan.

Adunarea a luat sfârșit la orele 6 d. m.

Maica Domnului și mila creștină.

Lumea e plină de săraci, cari au ajuns în diferite moduri la diferite grade de sărăcie. Unii au devenit săraci prin lenea lor sau prin prădarea nechibzuită, alții au fost împinși la sărăcie prin egoismul fără suflet al oamenilor sau prin întâmplări nenorocite. Dintre acești săraci unii trebuie să-și câștige zilnic pâinea cea de toate zilele, fiindcă aceasta nu ajunge de pe o zi pe alta și de azi pe mâine. Alții trebuie să cerșească pâinea pentru ei și pentru familia lor la colțuri de stradă sau umblând din casă în casă cu mâna întinsă.

Dar cei din urmă săraci sunt aceia cari cuprinși de vre-o boală nu se pot mișca, ci trebuie să aștepte, flămânzind zile întregi, mâna miloasă care să le întindă pâinea. Durere, cel mai uitat săraci sunt aceștia din urmă, cu toate că Domnul nostru Iisus Hristos la ei s'a gândit, când i-a numit frați mai mici ai săi, și de grija lor a legat răsplata cerească cea mai mare.

Să nu vorbim de orașe, unde sărăcia întunecă așa de mult bucuriile bogăției, ci să ne amintim, că nu este sat unde să nu fie câte un sărac între săraci, care este condamnat să nu-și poată striga sărăcia fiind înlănțuit de pat.

În grija cui am putea da pe acești într'adevăr nenorociți săraci, dacă nu în grija inimilor caritabile de femei. Și azi, ca la început, în Vinerea mare necredincioșii huiduiesc pe Hristos și nu cred în puterea lui Dumnezeiască și în iubirea lui. Cât de frumos ar putea apărea pe Domnul femeile, căutând pe acești săraci cari îngrijiți ar rușina pe cei mai înverșunați dușmani ai Domnului. Un mai mare serviciu nu ar putea aduce femeile noastre cauzei creștine decât auzind cu inima suspinele celor din urmă săraci, cari nu se pot auzi cu urechile, fiindcă nu se pot ivi în casele și în drumurile noastre.

În fiecare zi o singură bucată de pâine pentru un sărac chinuit ajunge ca Domnul nostru Iisus Hristos să fie preamărit și nu hilit pentru lumina pe care a adus-o pe pământ.

Și care dintre bunele noastre femei nu ar avea aceasta singură bucată de pâine și inima bună care să o dea?

Toate acele femei, cari socotesc că nu au lipsă de mila Domnului când i-se roagă pentru dânsa și familia ei, au poate nu-și aduce aminte de cuvintele Domnului care zice: „Milă voiesc, nu jertfă”, și care a făgăduit toată feri-

cirea aici pe pământ și dincolo de mormânt, în ceruri.

Un învățat se întreabă ce a făcut Maica Domnului cu prețul aurului, a smirnei și a tămâiei pe cari le-a primit în dar Fiul ei sfânt dela magii dela răsărit și tot el spune că acest preț l-a împărțit săracilor din Vifleem. Maica Domnului cât a petrecut pe pământ a fost sărmană în cele materiale, deși Fiului ei i-s'a dat puterea în ceruri și pe pământ, dar a fost bogată, nesupus de bogată în milă.

Nici miliardarii de atunci de demult, nici miliardarii de azi nu se pot asemăna în împărțirea mii cu Maica sfântă, care și azi, după ce s'a ridicat la ceruri, nu a încetat să-și deie mila sa tuturor care se roagă de Dânsa. Minuni multe de atunci și minuni multe din ziua de azi o fac pe Maica sfântă ocrotitoarea tuturor celor săraci, celor nevoiași și celor nenorociți, cum o proslăvește așa de frumos o cântare din slujba paraclisului: „Tuturor scârbiților bucurie și asupriților folositoare și flămânzilor dătătoare de hrană, străinilor mângăiere, celor învăluți adăpostire, bolnavilor cercetare, celor neputincioși acoperemânt și sprijinire, toiaș bătrânețelor, tu ești prea curată Maica Dumnezeului celui de sus, ție ne rugăm, grăbește de mântuiește pe robii tăi.”

De ce nu ar face și femeile noastre milă cu săracii și cu nenorociții, cum faptele mii creștinești sunt atât de iubite și atât de prețuite de Domnul nostru Iisus Hristos și de Maica lui cea Sfântă. Mila nu numai că ne câștigă ajutorul ceresc, ci ne formează așa de frumos și chipul nostru sufletesc. Cine practică mila în măsură cât de mică să trezește că încetul cu încetul să tămăduiește de toate pornițiile rele ale sufletului, fiindcă cu mila se cuprind mereu atâtea frumoase virtuți, răbdarea, blândețea, iubirea, înțelegerea și iertarea.

Fiecare sărac, pe care îl miluești, este un învățator pentru tine care te face să te îngrozești de pașii nenorociți cari l-au adus la aceasta treaptă.

Fiecare sărac pe care îl miluești, te învață să nu fi mândru, fiindcă soarta omenească este ușor schimbătoare. Dela hainele aurite până la hainele zdrăncuite nu este decât un pas în viață. O, săracul miluit este un izvor de cele mai bune învățături pentru noi.

Fetele ort. creștine, dacă vor să-și croiască un caracter de aur și o inimă bună, atunci să înceapă decurând să practice mila creștină. Inchipuți-vă, fetelor, dacă din micuțele voastre economii ați ajunge încetul cu încetul să ușurați soarta celor mai nenorociți săraci, de câtă

milă vă veți împărțași și voi din partea Domnului nostru Iisus Hristos și din partea Maicei lui Sfinte.

Rugăciunile voastre pentru fericirea voastră cu mila voastră vor avea cel mai binemeritat și sigur sprijin.

Nu uitați nici într'o zi a vieții voastre, că calea cea mai bună, care duce la fericire, este chiar mila creștină.

*Elena Dr. Ciorolanu
protopopeasă.*

Revenire la Biserica-mamă.

Din Căpruța primim știrea că în ziua de 14 Februarie a. c. a revenit la biserică mamă fruntașul baptist din Căpruța, Păcurar Virgil. Acest individ a trecut la sectarii ca prizonier în Rusia, pe urma războiului. Venind acasă a intrat în intimitățile baptiștilor, ajungând la un post de conducere, dar curând s'a convins că sectarii sunt cei mai fătarnici oameni. Sufietul îl îndemna zi și noapte să se reîntoarcă la sânul Bisericii ortodoxe. Tot în aceasta zi a trecut la Biserica mamă soția și fiica lui Păcuraru, care fuseseră gr-catolice.

INFORMAȚIUNI.

La Frăția ortodoxă au mai aderat:

Ioan Jucu notar, Liviu Pimen avocat, Novac Petru secretar din Periam, Efrem Brindea director în Pesac, apoi Dr. Horea Popa, Pescar Traian, Tomi Trăian, Adoc Gheorghe, Bajor Polș din Beba.

Poporul român ortodox din Sarafola într'o intrunire ținută cu însuflețire mare, a decis ca toți creștinii din comună de ambele sexe să se însirule sub steagul „Frăției Ortodoxe”, care este chemată să apere și să întărească credința ortodoxă, care ne-a fost cel mai dulce izvor de mângăiere și nădejde în timpul suferințelor și care este chemată să strângă pe toți românii într'un mănunchiu în fața primejdilor din viitor. Asemenea toți credincioșii noștri din Cenadul mare doresc să fie înscriși în asociația „Frăția ortodoxă”, care este chemată să îmbrățișeze și pe cei cari azi sunt încadrați în religii streine de sufletul Românilor.

Primăria comunei Schöndorf.

No. 141/1933.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 27 Martie 1933 vor avea loc la primăria Schöndorf următoarele licitații publice orale ori cu oferte închise.

1. Ora 15, cărăușitul medicului de circumscripție pe 1933-34.

2. Ora 15, 1/2, vinderea alor 2 vieri selecționați.

3. Ora 16, vinderea a lor 10000 Kgr. fân.

Licitatiile se vor ținea conf. dispozițiilor L. C. P. In caz de nereușită parțială sau totală, licitația a doua se va ține la 7 Aprilie 1933, aceeași oră și loc. Schöndorf, la 6 Martie 1933.

Primăria

Nr. 1842/1933

Comunicat.

Sf. Sinod, cu adresa No. 314 din 1 Martie a. c., ne aduce la cunoștință că în ședința sa dela 17 Februarie 1933, luând în discuție chestiunea colectei pentru construirea unei Biserici și cămin românesc la IERUSALIM, a hotărât următoarele:

„Consiliul central bisericesc va continua colecta pentru ridicarea unei Biserici și cămin la Ierusalim, precum și în orice alt loc din Palestina cu însemnătate evanghelică, ce ulterior ar mai intra în posesia Bisericii ortodoxe române“.

Ceace aducem la cunoștința Oficiilor protopresbiterale, parohiale, în legătură cu ordinul nstru No. 103 din 10 Ian. a. c., spre conformare.

Arad, 4 Martie 1933.

Consiliul Eparhial Arad.

Parohii vacante.

În conformitate cu decizia Ven. Cons. Ep. de sub Nrul 215/1933, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei a II din Agriș, devenită vacantă prin decedarea parohului Gheorghe Papp.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială, împreună cu dreptul de pășune și pădure. 2. Grădina parohială și cănepiștea aparținătoare sesiunii. 3. Stolele legale. 4. Birul luat din oficiu. 5. Intregirea dela stat.

Parohia este de *clasa I. (prima)*.

Alesul este obligat a da mâna de ajutor parohului dela parohia I. în conducerea oficiului parohial, să catehizeze fără altă remunerație la clasele designate de superioritatea bis., va suporta toate impozitele după beneficiul său, va servi și predica regulat în sf. biserică, când va fi cu rândul.

Recursele ajustate cu toate documentele prescri-se, la cei din altă dieceză și cu act despre consimțământul P. S. S. Episcop Diecezan, sunt a se adresa consiliului par. ort. rom. din Agriș și a se trimite în termenul fixat P. On. Of. Protopopesc ort. rom. din Siria jud. Arad. Reflectanții, cu stricta observare a dispozițiunii din §. 33 a Reg. pentru parohii, sunt datorți a se prezenta în sf. Biserică din Agriș, spre a-și arăta destoinicia în oratorie și rituale.

Dat în ședința extraordinară a consiliului par. ort. rom. din Agriș, ținută la 1 Noemvrie 1931.

Pr. Romul Motorca
preș. cons. par.

Sabin Bursașlu
not. adhoc.

În conțelegere cu:
Aurel Adamovici ppop.

—□—

2—3

Conform ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. 1535/1933, prin aceasta se publică *din oficiu* concurs cu termen de recurgere de 30 de zile pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia nou înființată din Periam, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiia parohială constătătoare din 32 jughere,
2. Stolele legale și birul legal.
3. Ajutorul de Stat, pentru care comuna bisericască nu garantează. Parohia este de clasa primă rurală.

Alesul va suporta toate dările după beneficiul preoțesc.

Alesul preot va catehiza la școala primară din loc, fără altă remunerație.

Recurenții, cu prealabila știre a protopopului tractual, se vor prezenta într'o Duminică sau sărbătoare în paraclisul bis. ort. române din Periam pentru a siază, respectiv cuvânta.

Recurenții din alte dieceze vor dovedi că au binecuvântarea Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Diecezan de a recurge.

Cereriile de recurs, însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Periam, se vor înainta în termen concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Comleșul Mare.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom.

3—3

La ordinul veneratului Consiliu Eparh. Nr. 1470/933; pentru îndeplinirea parohiei I-a (Intâia) din Curtici, devenită vacantă prin demisionarea preotului Dr. Zaharie Colceriu, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale în extensiune de 32 jughere cadastrale pământ arător,
2. Birul și stolele legale,
3. Locuință în casa Nr. 710 a sfintei biserici,
4. Intregire de salariu dela stat.

Preotul ales va suporta toate impozitele după beneficiul parohial, va predica în Dumineci și sărbători și va catehiza la școlile primare.

Parohia fiind de clasa *Primă* și de comună *Urbană* dela recurenți se cere bacalaureatul de liceu și examen de cvalificație preoțescă cu nota distins. Cei ce doresc a reflecta la această parohie își vor înainta recursese — adresate consiliului parohial din Curtici — în termenul de concurs și ajustate regulamentar, Oficiului Protopopesc din Arad, având, în acest răstimp, să se prezinte în sfânta biserică din Curtici, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și în cele rituale, cu stricta observare a dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reflectanții din altă eparhie vor dovedi că au binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop al Aradului, spre a putea recurge.

Consiliul Parohial ort. rom. din Curtici.

În înțelegere cu: Traian Vașianu, protopop.

—□—

2—3